

EESTI KUNSTI DIGISILD

TEEMA KUNST JA POLIITIKA

DIGISILLA VIDEO Kadrioru lossi peesaali laemaalid

Kadrioru lossi peesaali laemaalid. Stseen „Diana ja Acteon” ja neli emblemaatilist ovaalset maalingut. 1722–1746

Venemaa keisri Peeter I rajatud Kadrioru lossi peesaali laemaal „Diana ja Acteon” ja neli maalitud embleemi on poliitilise sõnumiga pildid, mille on maalinud Tallinna kunstnik Londicer noorem ajavahemikus 1721–1746.

TEA

Enne **Põhjasõda** (1700–1721) oli Rootsi üks tähtsamaid suurriike Euroopas. Pärast **Liivi sõda** (1558–1583) kuulusid Rootsi võimu alla Põhja-Eesti, Soome ja Ingerimaa ning pärast **Rootsi-Poola sõda** (1600–1629) ka Lõuna-Eesti ja Läti. Vastukaaluks Rootsi võimupiiride laienemisele moodustati 1699. aastal **Rootsi-vastane liit**, kuhu kuulusid Poola August II Tugeva juhtimisel, Taani koos kuningas Frederik IV-ga ja Venemaa eesotsas tsaar Peeter I-ga, samuti mitmed saksa riigid.

Põhjasõja nime all ajalukku läinud Rootsi-vastane sõda algas 1700. aastal Lätis rünnakuga Riiale ja Eestis Narva lahinguga. Kuigi sõjaõnn oli esialgu rootslaste poolel, tuli neil lõpuks leppida kaotusega. Eestis lõppes sõjategevus 1710. aastal, kui Tallinn kapituleerus Vene vägedele. Allaandmist kiirendas asjaolu, et Vene vägede piiramisrõngasse jäänud Tallinnas puhkes katk, Rootsi kuningas Karl XII sõdurid kaotasid võitlusvõime ja Vene tsaar Peeter I oli valmis kinnitama linna privileegid ehk õigused. Veel enne,

kui Rootsi ja Venemaa sõlmisid **Uusikaupunki rahulepingu** (1721), külastas Peeter I korduvalt Eestit ja asus 1718. aastal rajama Kadrioru lossi.

Juba 1714. aastal oli Peeter I ostnud endale ligikaudu 100 hektarit maad Tallinna lahe kaldal, vaid mõned kilomeetrid linnast eemal. Maatüki valikul sai otsustavaks vaade merele, sest mereühendust pidas Peeter I Venemaa arengu jaoks väga tähtsaks. Läänemeri pidi ühendama Venemaa Euroopaga ja olema omamoodi võti Venemaa muutmisel euroopalikuks riigiks. Mere äärde rajatud **Kadrioru loss ja park** ongi Peeter I püüdluste tunnistajad ning meenutavad oma ehitus- ja kaunistusviisidelt Euroopa riikide valitsejate ja aadlike barokklosse.

ARUTLE JA LOO

Enne vaatamist

- Millistes hoonetes leidub suuri sein- ja laemaale? Kuidas selliseid kunstiteoseid maalitakse?
- Kelle jaoks ja miks luuakse suuri sein- ja laemaale?
- Mida tähendab väljend *läbi lillede rääkima* ja mida sõna *allegooria*?
- Mis on sümbol? Kus ja mille puhul saab seda kasutada?

Pärast vaatamist

- Millisest sündmusest kõneleb Kadrioru lossi allegooriline maal „Diana ja Acteon”?
- Mida pidid sümboliseerima lossi saali embleemidele maalitud roos, viljavihk, pääsuke ja liilia?
- Milliseid pilte, sümboleid ja loosungeid kasutavad riigijuhid ja poliitikud tänapäeval oma poliitilise sõnumi edastamiseks?

Uri internetist, mis on *tableau vivant* (pr k „elav pilt”) ehk tumppilt. Moodustage koos kaaslastega Kadrioru lossi laemaali eeskujul kompositsioon, jälgides, et paigutus ja poosid oleksid maaliga võimalikult sarnased. Paluge kellelgi teha loodud tumpbildist foto ja lavastage soovi korral teatraalne etüüd. Ärge unustage, et pildil ja etüüdil võiks olla ka vaatajale sõnum.

MUUSEUMITUNNI SOOVITUS

„Barokklossi ajalugu”